

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра банківської справи

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

“ ___ ” _____ 20__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 6030508 «Фінанси і кредит»
за спеціалізацією «Банківська справа»

на тему: «Банківське споживче кредитування в Україні»

Виконавець

студент факультету
фінансів та банківської справи 41 групи
Драгнев Руслан Костянтинович

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник

к.е.н., ст. викладач

(науковий ступінь, вчене звання)

Гаркуша Ю.О.

(прізвище, ім'я, по батькові)
/підпис

Одеса 2019

АНОТАЦІЯ

Драгнєв Р.К. «Банківське споживче кредитування в Україні».
Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 6030508 «Фінанси і кредит» за спеціалізацією «Банківська справа».
Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2019

Випускна робота складається з 3 розділів.

У кваліфікаційній роботі розглядаються теоретичні основи споживчого кредитування. Визначена сутність поняття споживчого кредитування, класифікація, принципи. Досліджено інформаційно-правове забезпечення кредитування населення банками. Проведений аналіз розвитку ринку споживчого кредитування. Досліджено особливості кредитних відносин з фізичними особами на прикладі конкретного банку. Вивчено механізм визначення кредитоспроможності позичальника. Досліджено зарубіжний досвід споживчого кредитування. З'ясовані негативні фактори впливу на співпрацю банків і населенням, серед яких виділено наслідки соціально-політичної та економічної кризи, падіння рівня доходів населення, високі відсоткові ставки за кредитами, недосконалість законодавства, недотримання законодавства. Автором запропоновані шляхи розвитку споживчого кредитування, зокрема: удосконалення механізму визначення кредитоспроможності позичальника; посилення ролі кредитних бюро в країні, удосконалення законодавчої бази.

Ключові слова: банк, споживчий кредит, кредит, фізичні особи, кредитні бюро, ризик, відсоток.

ANNOTATION

Dragnev R. «Bank consumer lending in Ukraine».

Qualifying work on obtaining a bachelor's degree in the specialty 6030508

"Finansi i credit"

for the educational program «Bankivska right»

Odessa National Economics University. - Odessa, 2019

The graduation work consists of 3 sections.

In the qualification work the theoretical bases of consumer lending are considered. The essence of the concept of consumer lending, classification, principles is determined. The information and legal support of lending to the population by banks is researched. An analysis of the development of the consumer lending market has been carried out. The features of credit relationships are investigational with physical persons on the example of concrete bank. The mechanism of determination of solvency of borrower is studied. Investigational foreign experience of the consumer crediting. The negative factors of influence are found out on the collaboration of banks and to the populations, which the consequences of socio-political and economic crisis, falling of level of profits of population are selected among, high interest rates after credits, imperfection of legislation, failure to observe of legislation.

By an author the offered ways of development of the consumer crediting, in particular: improvement of mechanism of determination of solvency of borrower; strengthening of role of credit bureaus is in a country, improvement of legislative base.

Key words: bank, consumer credit, credit, physical persons, credit bureaus, risk, percent.

ЗМІСТ

	Сто р.
ВСУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ СПОЖИВЧОГО КРЕДИТУВАННЯ	7
1.1. Теоретичні аспекти організації споживчого кредитування	7
1.2. Інформаційно-правове забезпечення споживчого кредитування	14
Висновки до розділу 1	22
РОЗДІЛ 2. ОЦІЮВАННЯ СТАНУ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОГО СПОЖИВЧОГО КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ	24
2.1. Аналіз розвитку вітчизняного ринку споживчого кредитування	24
2.2. Оцінка споживчого кредитування банку на прикладі АТ «Ощадбанк»	31
2.3. Визначення кредитоспроможності позичальника-фізичної особи банку	38
Висновки до розділу 2	46
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОГО СПОЖИВЧОГО КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ	48
3.1. Зарубіжний досвід у сфері банківського споживчого кредитування	48
3.2. Проблеми та перспективи розвитку вітчизняного банківського споживчого кредитування	54
Висновки до розділу 3	67
ВИСНОВКИ	70
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	75
ДОДАТКИ	81

ВСТУП

Актуальність дослідження. У сучасних умовах економічного розвитку споживче кредитування суттєво впливає не лише на забезпечення потреб населення, а й на загальний розвиток економіки країни в усіх напрямках господарської діяльності. Споживчий кредит займає важливе місце у пошуку шляхів виходу України з кризового стану, впливає на розвиток ефективної банківської системи та подальше удосконалення кредитних відносин банківських установ з позичальниками. Споживче кредитування відіграє суттєву роль у задоволенні потреб населення, підвищенні життєвого рівня, забезпеченні соціального захисту та розвитку. Все це зумовлює необхідність проведення глибокого дослідження та аналізу такої економічної категорії як споживчий кредит.

Мета кваліфікаційної роботи – дослідження та удосконалення теоретичних і методичних основ організації банківського споживчого.

Відповідно до мети дослідження було сформульовано такі **завдання кваліфікаційної роботи:**

- дослідити основні теоретичні основи споживчого кредитування;
- охарактеризувати інформаційно-правове забезпечення банківського кредитування населення;
- провести аналіз розвитку ринку споживчого кредитування в Україні;
- дослідити процес споживчого кредитування на прикладі АТ «Ощадбанк»;
- дослідити особливості визначення кредитоспроможності клієнта;
- дослідити зарубіжний досвід споживчого кредитування;
- визначити проблеми споживчого кредитування в Україні;
- запропонувати шляхи удосконалення кредитування фізичних осіб в Україні.

Об'єктом дослідження є процес банківського споживчого кредитування.

Предметом дослідження є теоретико-методичні основи організації банківського споживчого кредитування.

Методи дослідження. У дипломній роботі використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, а саме: метод наукових абстракцій, методи аналізу та синтезу, метод порівняння, табличний метод, метод коефіцієнтів та методи графічного зображення, статистичні методи.

Інформаційну базу дослідження становлять нормативно-законодавчі акти України й інших країн, які регулюють діяльність банків, інструкції та положення НБУ, наукові публікації вітчизняних і закордонних учених, матеріали наукових конференцій, дані звітності банківських установ, офіційних статистичних збірників.

ВИСНОВКИ

Споживчий кредит - грошові кошти, що надаються споживачу (позичальникові) на придбання товарів (робіт, послуг) для задоволення потреб, не пов'язаних з підприємницькою, незалежною професійною діяльністю або виконанням обов'язків найманого працівника.

Суб'єктами споживчого кредиту, взагалі, можуть бути: в ролі позичальника - фізичні особи; в ролі кредитора: банки, торгові організації, кредитні установи небанківського типу, підприємства, де працюють позичальники; інші фізичні особи.

Об'єктом кредиту виступають: – витрати, пов'язані з задоволенням потреб населення поточного характеру; – витрати, пов'язані з придбанням товарів тривалого користування; – витрати капітального характеру на будівництво, придбання чи ремонт житла; газифікацію індивідуальних житлових будинків, приєднання їх до мереж водопостачання; на будівництво надвірних будівель, придбання і будівництво садових будинків і таке інше; – витрати на невідкладні потреби.

Принципи кредитування єдині для всіх форм кредиту. Ці принципи притаманні і для споживчого кредиту. Споживчий кредит як різновид банківського кредиту надається позичальнику на принципах забезпеченості, повернення, строковості, платності та цільового характеру використання.

До нормативно правового забезпечення процесу кредитування належать чинні закони України, Постанови Кабінету Міністрів України, накази та постанови Національного банку України, накази та постанови міністерств та відомств.

Захист прав споживачів фінансових послуг під час кредитування фізичних осіб регламентується і внутрішніми нормативними документами банків. Це кредитна політика, Положення про кредитування, інше.

До внутрішньої інформації банку також належить, окрім нормативних актів установи і даних, що характеризують кредитні продукти, також інформація, яку збирає та подає служба безпеки банку, використовуючи власні джерела надходження даних.

Незважаючи на зменшення за останні роки кількості банків та труднощі у їх діяльності, спостерігається незначне збільшення їх активів, починаючи з 2017 р., що дозволяє зробити висновок про підвищення потужності та стабільності вітчизняних банків. Частка кредитів у активах банків протягом останніх років становить близько 80%. Зокрема, станом на кінець 2018 р. цей показник складає 82,29%

За період з 2007-2012 рр. найбільшу питому вагу займали споживчі кредити строком більше 5 років. Зокрема у 2009 р. такі кредити склали 56,4% від загальної суми споживчих кредитів. Починаючи з 2013 р. банки в основному надають короткострокові кредити до одного року, частка яких у 2018 р. склала 46%.

Понад 90% приросту кредитного портфеля фізичних осіб припало на кредити на поточне споживання, близько 7% – на автокредити, майже 2% – на кредити на придбання та реконструкцію нерухомості. Авто- та іпотечне кредитування стають менш концентрованими внаслідок входження нових банків у ці сегменти.

Протягом кризових 2014-2015 рр. обсяг кредитування різко зменшився. Проте, у 2017 р. кредитний портфель АТ «Ощадбанк» збільшився на 13,0% до розміру 74502,5 млн. грн. У 2018 р. кредитна активність банку була дещо нижчою, що вплинуло на показники кредитної діяльності, зокрема на кінець 2018 р. обсяг кредитного портфелю АТ «Ощадбанк» становить 67543,2 млн. грн., що на 9,3% менше за попередній період.

У структурі споживчих кредитів АТ «Ощадбанк» у 2014-2018 рр. збільшилась частка карткових кредитів і на кінець 2018 р. вони складають 37,3% усіх споживчих кредитів (у 2014 р. – 21%), а також автокредитів, частка яких зросла до 14,7%. Значно знизилась частка (з 34,6% у 2014 р. до

18,8% у 2018 р.) споживчих кредитів, забезпечених нерухомістю і гарантіями. Така динаміка пояснюється загальним трендом у банківській системі в останні роки, коли банки перейшли на кредитування у вигляді карткових кредитів.

З метою покращення удосконалення процесу визначення кредитоспроможності клієнта АТ «Ощадбанк» співпрацює з ПАТ «Перше всеукраїнське бюро кредитних історій», ПАТ «Міжнародне Бюро кредитних історій», ТОВ «Українське бюро кредитних історій»;

Питома вага кредитів АТ «Ощадбанк», віднесених до 5 класу за типом позичальника склала станом на 01.04.2019 р. 41,9%, що вказує на значну кількість позичальників з критичним фінансовим станом.

У країнах Центральної та Східної Європи цікавість населення до кредитування останніми роками тут постійно зростає у зв'язку з підвищенням життєвого рівня і зниженням відсоткових ставок місцевих банків. Одним і факторів впливу на попит на споживчі кредити є ціна. Наприклад вартість кредиту на купівлю автомобіля у Великобританії становить 2-3 % на рік.

На сучасному етапі кредитні бюро створено більше ніж у 120 країнах світу на основі різних форм. Розрізняють два види кредитних бюро: державні реєстри; приватні реєстри.

Досить важливу роль у правовому регулюванні споживчого кредитуванні у країнах Європейського союзу відіграє комплекс наднаціональних правових норм ЄС, закріплений у Директиві 2008/48/ЄС. Цей документ було розроблено з метою пришвидшення темпів розвитку транскордонного ринку споживчого кредиту в межах ЄС при одночасному зміцненні захисту споживача в даному секторі.

На банківське споживче кредитування здійснюють вплив макроекономічні чинників, а саме: політична ситуація в країні; загальний стан економіки країни; грошово-кредитна політика Національного банку; доходів (витрат) населення і їх походження, підвищення соціальної захищеності населення; рівень конкуренції (враховуючи наявність кредитних

спілок, ломбардів, торгівельних посередників); конкуренція; рівень довіри до банківської системи; рівень соціального напруження. А також мікроекономічні чинники: кредитний потенціал банку; ступінь ризику; стабільність депозитів; професійна підготовленість працівників банку; цінова політика банку.

Рівень ВВП на душу населення в Україні на порядок нижчий, ніж в таких країнах як Болгарія, Литва, Польща, не говорячи вже про такі високорозвинуті країни як Німеччина та Франція. Слід зауважити, що даний показник в Україні протягом 2014-2015 рр. демонстрував падіння, що пояснюється соціально-політичною кризою та економічними проблемами в країні. Починаючи з 2016 рр. ВВП на душу населення повільно зростає і станом на 2018 р. становить 9283 дол. США (Польща – 31939 дол. США).

Рівень безробіття в Україні протягом останніх років перебуває на рівні 9-10%. Слід зауважити, що на даний показник впливає відтік робочої сили в інші країни та низький рівень заробітної плати.

Темп зростання середньої заробітної плати в Україні протягом 2014-2016 рр. значно нижчий, ніж ІСЦ, що говорить про зниження реальних доходів в країні в цей період. Це вплинуло стало причиною погіршення кредитоспроможності населення. У 2016 р. показник ІСЦ сягнув 43,3%, заробітна ж плата в цей період зросла лише на 23,8%. Починаючи з 2017 р. темп зростання заробітної плати є вищим у порівнянні з рівнем споживчої інфляції.

Кредитування населення в Україні зросло на понад 35% у 2018 р. Востаннє темпи приросту гривневих позик були вищими у 2007 році (понад 80%).

Більшість кредитів – це кредити на поточні потреби. Привабливість цього напрямку кредитування для банків зумовлена суттєво вищою дохідністю порівняно з корпоративними кредитами. Крім того, регуляторні вимоги до оцінки кредитного ризику є м'якшими.

Питома вага чистих кредитів фізичним особам становить лише 3,5% від ВВП, що майже втричі нижче, ніж до кризи 2014 – 2015 рр. Боргове навантаження на фізичних осіб також низьке. Воно становить лише 9,1% наявного річного доходу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вудвуд В.В., Попова Е.М. Сучасний стан споживчого кредитування // «Молодий вчений». - 2018 - № 10 (62). – С. 311-314.
2. Про споживче кредитування: закон України № 1734-VIII 15. 08. 2016 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1734-19/page>
3. Про захист прав споживачів: закон України № 1023-XII 12. 05. 1991 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1734-19/page>
4. Доценко І.О. Сучасні тенденції розвитку банківського споживчого кредитування в Україні // Економіка і суспільство. – 2018. - №14. - С. 792-798.
5. Івасів Б.С. Гроші та кредит: підручник. Тернопіль: Карт-бланш, 2008. 528 с.
6. Яковенко Н.В. Актуальні аспекти теорії та практики кредитування населення в умовах ринкової економіки // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. – 2011. – № 2. – С. 313-323.
7. Григораш Т.Ф., С.С. Пільгуй Банківське кредитування в Україні: сучасний стан, основні проблеми та шляхи їх вирішення // Економічний простір. – 2012. – № 62. – С. 119-124.
8. Савлук М.І. Гроші та кредит : підручник / М.І. Савлук, А.М. Мороз, М.Ф. Пуховкіна та ін.; за заг. ред. М.І. Савлука. – Київ: КНЕУ, 2002. – 598 с.
9. [Банківські операції: Підручник / \[Міщенко В.І, Слав'янська Н.Г., Коренева О.Г. та ін.\]; за ред. В.І. Міщенка, Н.Г. Слав'янської. – К.: Знання, 2006. – 727 с.](#)
10. Коцовська Р.Р. Банківські операції [Текст]: навч. посібник / Р.Р. Коцовська, О.П. Павлишин, Л.М. Хміль. – К. : Знання, 2010. – 390 с.

11. Винниченко О.В. Аналіз ринку споживчого кредитування в Україні // Вісник ХНАУ ім. В.В. Докучаєва.. – 2015. - № 4. С. 245-252. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://visen.knau.kharkov.ua/uploads/visn_econom/2015/4/31.pdf
12. Пономаренко О. Правова природа та зміст споживчого кредиту [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <file:///C:/Documents%20and%20Settings/Admin/%D0%9C%D0%BE%D0%B8%20%D0%B4%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%8B/Downloads/578-Article%20Text-1105-1-10-20180516.pdf>
13. Несен О.В. Споживче кредитування в Україні: проблеми надання та напрямки розвитку операцій // Науковий журнал «ЛОГОС. Мистецтво наукової думки». – 2018. - №1. – С. 36-37.
14. Вовчак О.Д., Антонюк О.І. Споживче кредитування в Україні: стан та тенденції розвитку в умовах фінансово-економічної нестабільності // Європейські перспективи. – 2016. - №2. – С. 148-157.
15. Пономаренко О.О. Відносини у сфері споживчого кредитування як об'єкт правового регулювання // Порівняльно-аналітичне право. – 2015. - №5. – С. 125-129.
16. Дубчак О. Проблеми правового регулювання споживчого кредитування в Україні // Світ фінансів. - 2013. - №2. – С. 152-157.
17. Закон України «Про захист прав споживачів» закон України № 1023-ХІІ від 12. 05. 1991 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1023-12/page>
18. Центральний банк та грошово-кредитна політика : [підручник] / [А.М. Мороз, М.Ф. Пуховкіна, М.І. Савлук та ін.]; за ред. А.М. Мороза, М.Ф. Пуховкіної. – К.: КНЕУ, 2005. – 556 с.
19. Охрименко І.Б. Необхідність та напрями удосконалення регулювання споживчого кредиту в Україні // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2017. - Випуск 16, частина 2. – С. 46-50.

20. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

21. Про банки і банківську діяльність: закон України №2121-III від 07.12.2000 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>

22. Закон про споживче кредитування: переваги та недоліки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://jurliga.ligazakon.ua/news/2016/11/17/152927.htm>

23. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: закон України № 2664-III від 12.07.2001 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>

24. Про організацію формування та обігу кредитних історій [Електронний ресурс]. – Режим доступу : № 2704-VI від 23.06.2005 р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-15>

25. Про заставу: закон України від 02.10.1992 р. № 2654 XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2654-12>

26. Спяг Г., Сас Б. Інформаційне забезпечення кредитної діяльності банку в контексті її оптимізації // Українська наука: минуле, сучасне, майбутнє. – 2014. – Вип. 19, ч. 1. - С. 146-154.

27. Кредитоспроможність позичальника: джерела інформації [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://pidruchniki.com/1566021245714/bankivska_sprava/kreditospromozhnist_po_zichalnika_dzherela_informatsiyi

28. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua>.

29. Росола У.В., Щока Н.І., Ярмолюк М.С. Кредитна політика та аналіз сучасного стану кредитного ринку України // Науковий вісник Мукачівського державного університету. – 2018. – Вип. 1(9). – С. 181-188.

30. Житар, М. О. Аналіз сучасного стану кредитної діяльності банків України / М. О. Житар // Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України. – 2017. – №1 – С. 94-105.
31. Міщенко В., Шаповал О. Сучасна практика споживчого кредитування в Україні // Вісник НБУ. – 2013. - №11 (213). – С. 3-9.
32. Звіт про фінансову стабільність. Грудень 2018 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=83816603>
33. Офіційний сайт АТ «Ощадбанк» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.oschadbank.ua/ua>
34. Річний звіт АТ «Ощадбанк» за 2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.oschadbank.ua/sites/default/files/2019-04/SSBU_14fsu_consolidated_ISA.pdf
35. Річний звіт АТ «Ощадбанк» за 2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.oschadbank.ua/sites/default/files/2019-04/FS%20SSBU%202015%20consolidated%20ukr%20ISA.pdf>
36. Річний звіт АТ «Ощадбанк» за 2016 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.oschadbank.ua/sites/default/files/2019-04/SSBU_16fsu_consolidated.pdf
37. Річний звіт АТ «Ощадбанк» за 2017 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.oschadbank.ua/sites/default/files/2019-04/SSBU_17fsu_consolidated_UKR.pdf
38. Річний звіт АТ «Ощадбанк» за 2018 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.oschadbank.ua/sites/default/files/2019-04/oschadbank_report-0426_new_2in1.pdf
39. Договір комплексного обслуговування фізичних осіб АТ «Ощадбанк» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.oschadbank.ua/sites/default/files/2019-01/DKBO_100119.pdf
40. Офіційний сайт «Перше всеукраїнське бюро кредитних історій» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.pvbki.com/ukr/>

41. «Про затвердження Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями» Постанова НБУ №351 від 30.06.2016 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16/page2>
42. Охріменко І.В. Вдосконалення оцінки кредитоспроможності фізичних осіб в банках шляхом застосування диференційованого підходу до позичальників // Економіка і суспільство. – 2016 . - №5. – С. 383-390.
43. Обговорення проблем сучасного споживчого кредитування // Матеріали круглого столу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.poglyad.com>
44. Спірідонова І.Л. Кредитний ризик-менеджмент для економіки, що розвивається у Центральній та Східній Європі / І.Л. Спірідонова, Д.І. Ільков. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rusnauka.com>
45. Труш І.Є.Іноземний досвід здійснення банківських операцій щодо надання споживчих кредитів // Науковий вісник НЛТУ України. – 2013. – Вип. 23.13. – С. 327-322.
46. Новіков В. Кредитне бюро: проблеми і рішення / В. Новіков // Юридичний журнал. – 2004. – № 3 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.justinian.com.ua/article.php?id=1074.
47. Славюк Р.А. Оцінювання кредитоспроможності позичальника: досвід Польщі // Інфраструктура ринку. – 2018. – Вип. 19. – С. 497-505.
48. Дехтяр Н.А., Пігуль Н.Г. Роль бюро кредитних історій у фінансово-банківській системі / Н.А. Дехтяр, Н.Г. Пігуль [Електронний ресурс]. – Режим доступу: dspace.uabs.edu.ua/jspui/.../1/D_3_2005.pdf.
49. Деніс О.Б. Зарубіжний досвід роботи кредитних бюро // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2016. – Вип. 6 частина 1. – С. 85-87.
50. Пономаренко О. Перспективи застосування зарубіжного досвіду у сфері правового регулювання споживчого кредитування в Україні //

Національний юридичний журнал: теорія і практика. – 2016 р. – лютий. – С. 46-51.

51. Directive 2008/48 of European Parliament and of Council. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32008L0048>

52. Костюк В.А., Сович В.І. Тенденції розвитку споживчого кредитування в Україні // Інфраструктура ринку. – 2016 р. - №2. – С. 283-286.

53. Андрищенко А. М., Бурляй А. П. – Економічна теорія [Текст]: навч. посібник / А.М. Андрищенко. – К.: Центр учбової літератури, 2009. — 520 с.

54. Єпіфанов А.О. Науково-методичні підходи до оцінки рівня конкуренції в банківській системі [Текст] / А.О. Єпіфанов, А.С. Ярошенко // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : зб. наук. праць. – Суми : УАБС НБУ. – 2011. – Т. 31.– С. 16–28

55. Брутян К.С., Трегуб Г.В. Формування кредитного потенціалу банку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/9_KPSN_2011/Economics/6_84307.doc.htm.

56. Офіційний сайт Державної служба статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>

57. Сергєєва О.С., Сівкова К.О. Сучасний стан споживчого кредитування в Україні // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2017 р. - №20.- С. 894-899.

58. Деньги дают! // Деньги. – 2019. - №10 (385). – С. 40-45.

59. Чайковський Я.І. Аналіз сучасного стану та перспективи розвитку банківського споживчого кредитування в Україні // Економічний аналіз. - 2017 р. - Том 27. - № 1. – С. 157-163.

60. Обговорення проблем сучасного споживчого кредитування // Матеріали круглого столу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.poglyad.com>